

Shrnutí skutkového stavu

Nejvyšší správní soud rozpustil Dělnickou stranu, jež byla stranou politickou. Tento název strana přijala 18.ledna 2003 a předsedou se stal Tomáš Vandas. Dělnická poněvadž se obracela k dělníkům, nezaměstnaným a všem, jež citelně postihla situace po listopadu 1989 k horšímu. Nejedná se pouze o tuto vrstvu lidí, ale rovněž odpůrce dnešní politické scény manipulující vládní mocí dle svých úvah. Hájila zájmy obyčejných řadových občanů a propagovala názory svých voličů. Strana, aniž by narušovala ekonomické aktivity našeho státu, demokracii a svobodu, se snažila prosadit své idee do politiky prostřednictvím voleb. Tato hrozící skutečnost však vzbudila v tehdejších ministrech vnitra Ivanu Langerovi jisté pochybnosti a negativní pohledy na věc. Blížící se aktivity DS však ještě mnohé zkomplikovaly. Situace se začala vyhrcovat a ve vládě byl návrh podpořen zejména ze strany tehdejšího předsedy vlády Mirka Topolánka. Byl podán návrh vlády ČR na zahájení řízení o rozpuštění DS před NSS. Vyšlo z toho rozhodnutí *Dělnická strana I*, jež vyšlo prozatím ve prospěch DS – nebyla zrušena. NSS tak jednal na základě skutkového stavu, jež byl pro rozhodnutí aktuální. Sám NSS však prohlásil, že *zamítavé rozhodnutí o návrhu na rozpuštění politické strany nevyklučuje podání jiného návrhu na rozpuštění stejné politické strany v budoucnu*. Zanedlouho byly k návrhu doplněny další důkazní materiály ukazující na mnohem více nekalé aktivity strany. Jednalo se především o situaci kolem akce v Litvínově, konfrontaci a známým pochodem radikálů na Janov. Průběh této akce byl jasným “vzplanutím“ ve vládě ČR a “nakopnutím“ k nutnému okamžitému jednoznačnému řešení, jež musí zabránit dalším protidemokratickým činům ohrožujícím ústavu. Vznikl tak poměrně brzy po rozhodnutí o prvním návrhu druhý návrh vlády ČR. Opatřením proti DS a samotné ochraně ústavnosti bylo jednání NSS a následné završení, jímž byla DS rozpuštěna. NSS tak učinil dle § 15 zákona č. 424/1991 Sb. I přes vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny tento akt prošel na základě § 4 výše jmenovaného zákona a přes argumentaci DS odkazující na § 13 odst. 1 písm. b) – *strana a hnutí se zrušují, pokud nepředloží PS výroční finanční zprávu ve lhůtě podle tohoto zákona (§ 18 odst. 1 a 2)*. DS podle vlády ČR byla konfliktním hnutím usilujícím především o změně státního režimu. To byl hlavní důvod ke zrušení strany. DS tak ani do voleb do PS nevstoupila. Program, kvůli němuž byla strana rovněž rozpuštěna, jasně vymezoval určité problémové body, jež se snažila DS řešit. Svobodný projev DS, který si žádal absolutní rovnost v našem státě, šovinistické názory, antisemitistický přístup, neonacismus, xenofobie apod. Kvůli zajetí až moc daleko, zájmy DS nemohly být nadále

tolerovány. Po rozhodnutí NSS DS v zájmu udržení na politické scéně a strany samotné podala odvolání k Ústavnímu soudu. Jako naděje to však vypadala pouze pro Tomáše Vandase samozřejmě plus členy s vysokým sebevědomím. ÚS očekávaně potvrdil rozsudek NSS a tak zakončil dřinu DS, snažení o něco převratného ale ne moc vyjímecného v našem státě. Navzdory právě zkušenosti a nevyjímecnosti ÚS verifikoval.

Analýza argumentů NSS

Prvotním argumentem bylo, že NSS nebude rozhodovat vícekrát o stejné věci. *Res iudicatae*, čili jakmile bylo o totožné věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být tatáž věc v rozsahu závaznosti výroku rozhodnutí projednávána znovu. Přesněji dle § 159a odst. 5 o. s. ř. - *jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být v rozsahu závaznosti výroku rozsudku pro účastníky a popřípadě jiné osoby věc projednávána znovu* (zobecněno v odst. 214 rozsudku Pst 1/2009 – 348). NSS prohlásil, že takové rozhodnutí je třeba vnímat jako preventivní opatření, nezbytné pro zachování ústavního a demokratického systému do budoucna. Naopak může rovněž platit, že se i politická strana v minulosti nezpochybnitelně konformní s demokratickým systémem v budoucnu projeví natolik dramaticky odlišným a ohrožujícím způsobem, že bude shledán důvod k jejímu rozpuštění. NSS konstatoval, přestože byly vyhlášeny volby do Evropského parlamentu, kvůli kterým je obecně zabráněno pozastavení činnosti nebo rozpuštění politické strany či hnutí, že v souladu s § 15 odst. 2 se ochranná lhůta nevztahuje na případy, kdy je činnost strany či hnutí v rozporu s § 4 zákona č. 424/1991 Sb. Dále konstatoval, že činnost stran a hnutí je možno v ochranné lhůtě pozastavit nebo tyto strany rozpustit i tehdy, pokud se jedná o opakované (trvalé) chování politické strany, svojí podstatou a výraznou intenzitou zasahující a ohrožující svobodnou soutěž politických sil (např. projevenou snahou o uzurpaci politické moci, činností směřující proti podstatným náležitostem demokratického právního státu). NSS pokračoval zdůvodněním, že *politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran, respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy)*. Politická strana může usilovat o změnu právního i ústavního pořádku, pokud jsou (resp. mají být) použité prostředky nenásilné, zákonné a demokratické a cílená změna je sama o sobě slučitelná se základními principy demokratického právního státu. NSS argumentoval v souladu s tím, že Listina připouští *omezení sdružovacího práva* (včetně práva na sdružování v politických stranách) *na případy stanovené zákonem, jestliže je to v demokratické společnosti*

nezbytné pro bezpečnost státu, ochranu veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, předcházení trestným činům nebo pro ochranu práv a svobod druhých (článek 20 odst. 3 Listiny). Nepřípustné je také zneužití práva. Nikdo, ani politická strana, kdo svou činností reálně ohrožuje nebo porušuje základní práva a svobody jiných, se nemůže v odpovídajícím rozsahu účinně dovolávat ochrany svých vlastních základních práv a svobod. Zásah proti politické straně je podmíněn existencí bezprostředního rizika ohrožení demokracie. NSS ospravedlnil rozsudek díky tomu, že DS byla rizikem pro bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost či pořádek, vedla k páchání trestné činnosti nebo k ohrožení práv a svobod druhých, a byla tedy ve smyslu § 4 zákona o politických stranách protiprávní. DS měla svůj základ ve skutečných společenských problémech. NSS se vyjádřil, že pojmenování těchto problémů však nesmí bezprostředně útočit na některé ze základních principů, na nichž je demokratická společnost založena. Jedním z těchto principů je zákaz dělení občanů podle etnického klíče. NSS dospěl i k závěru o jejím antisemitismu (ve významu nepřátelství či nenávisti vůči židům jako představitelům judaismu, příp. vůči Židům jako etnické skupině, resp. rase). Zde NSS zdůraznil, že se v podání DS již nejednalo o jinak přípustnou kritiku reálných společenských problémů, ale o zcela neakceptovatelné vyvolávání nenávisti. Soud proto uzavřel, že cílem DS je odstranění některých základních náležitostí demokratického právního státu, mezi které náleží mj. ochrana základních lidských práv, včetně práv menšin. S tímto závěrem souzní závěr, že DS napadá samu podstatu demokratického právního státu, protože hovoří-li o boji proti „Systému“, a nutnosti jeho nahrazení modelem národního, resp. nacionálního socialismu, v pojetí DS, směřuje tím k likvidaci základů demokratického právního státu, ve smyslu článku 9 odst. 2 Ústavy nepřípustné.

Diskurs argumentů NSS

NSS se v rozhodnutí především zaměřil na splnění čtyř hlavních skutečností. Jednalo se o čtyři podmínky k rozpuštění politické strany. 1) zjištěné chování politické strany bylo protiprávní, 2) bylo této straně přičitatelné, 3) představovalo dostatečně bezprostřední hrozbu pro demokratický právní stát a 4) zamýšlený zásah byl přiměřený sledovanému cíli, tzn. nebyla narušena proporcionalita mezi omezením práva sdružovat se v politických stranách a zájmem společnosti na ochraně jiných hodnot. NSS argumentoval, že § 4 zákona č. 424/1991 Sb je do jisté míry negativním vyjádřením toho, jaké politické strany mohou v daném právním prostoru působit, jinak řečeno, za jakých podmínek mohou být registrovány, působit v politické soutěži a z jakých důvodů

může vůči nim být zákonným způsobem zakročeno. Argumentace NSS byla v mnoha ohledech jasná a srozumitelná, avšak ne zase tak moc pádná a odůvodnělá. Přímé ohrožování demokratického systému bylo do jisté míry naplněno, ale pořad zde není zřejmé, proč muselo dojít k rozpuštění DS. NSS se obracel na rozhodnutí evropských justicií a odůvodňoval svůj rozsudek z části z posouzení těchto soudů, jež se zabývaly téměř stejnými nepříjemnými aktivitami, dopředu. Takové předporozumění není na škodu, ovšem musí být řádně podloženo. Diskutabilní je porušování jednotlivých článků v Listině základních práv a svobod. NSS se legitimně "oháněl" Ústavou, když svoboda projevu překročila své meze. Zastavení šovinismu, rasisimu a xenofobie bylo cestou vedoucí ne k ukázaní, že my, NSS, máme tu moc rozpustit stranu, která nevyhovuje společnosti a tak ji tedy zrušme. Gros číselo v tom, že pro argumenty proti DS musel NSS sáhnout až k nejvyššímu zákonu, tedy k Ústavě, a tudíž to ukazuje, že se jedná už o opravdu závažnou věc. Věc, co nesnese odkladu, která je spojena s bezprostředním ohrožením našeho státu. Co NSS vedlo k tomu, aby argumentoval Ústavou a zákonem č. 424/1991 Sb. Šlo o to DS jako celek zrušit. Nebylo vzato v potaz, že se jedná o trestný čin vybraných členů DS. Takový argument by obstál na úrovni, která by ovšem nic nevyřešila a jenom by prohloubila tehdejší situaci k dalším konfrontacím. Svoboda slova pronikala dál k negativním myšlenkám tvořících politický názorový rámec DS a ba dokonce k aktivitám, jež zapuzovaly skupiny obyvatelstva jako např. homosexuály a romské menšiny. Proti těmto skutečnostem byly argumenty NSS legitimní. Ostatním radikálové, přívrženci DS, stavějící se na odpor, měli co do činění s očividnou ukázkou, jež byla názorovým podnětem a k dalším návrhům oponentů DS a jejich podpoření. Příkladným argumentem, jež podal NSS, bylo ideologické zaměření, které vypovídalo patrná fakta o nacistickém zaměření DS a národním socialismem. **Zkrátka hlásání a praktikování některých názorů, které odporují Ústavě, omezují nebo mají ambici omezovat lidskou svobodu, je zkrátka nepřipustné. Došlo tak ke konečnému precedentnímu rozhodnutí NSS.**

Vlastní názor

Nemohu nezačít tím, že s NSS nesouhlasím. Nazýváme se demokratickým státem, jež jedná podle pravidel, ale evidentně se tak někteří nechováme. Hlavně zdůrazňujeme ta pravidla. NSS sehrál v této oblasti divadlo bez kašpárka, který mu chyběl k tomu, aby to bylo dokonalé. Vláda jako řečníci od Svaté vody zneužili NSS. Jeho postavení, jeho pravomoc, jeho důvěru. NSS měl rozhodnutí Dělnická strana I ponechat jako první a poslední. V tehdejších momentech šlo vládě pouze o jedno.

Kde nepomůže násilí, pomůže hrubé násilí. Vláda tak vypracovala návrh, díky kterému byl NSS zpocený jak lahváč. Co by se stalo, kdyby NSS znovu rozhodl obdobně. Začali by se pronásledovat voliči, bylo by nutkání vytvořit tak silnou opoziční stranu, že by se daly dohromady i takové politické strany, jež se dříve nemohly vystát. Komunistům by začala hořet koudel za patama, poněvadž, jak jistě všichni víme, DS má komunisty ráda asi jako Pardubice Hradec. DS by získávala další a další stoupence a ve vládě by z toho byli všichni hotoví. Zasáhnout by do toho ovšem mohl Ústavní soud, k němuž by se vláda se svým návrhem odvolala. Ústavní soud jakožto se snažíc být apolitickou institucí by návrh schválil, poněvadž poté, co by se DS dostala k moci, nechala by Ústavní soud rozsputit. Čili stejně tak jako tak, dříve či později by se k rozhodnutí soudu o následném rozpuštění DS dospělo. Nejhorší na tom je, že v minulosti i v nynější době je politických stran, které jsou na hranici se svými činy, více. V minulosti to byli husité a jací to byli prevítí, vypalovali, ničili, vraždili a dnes je oslavujeme. Takovým způsobem budem za několik let glorifikovat i další válečné sičáky. Národní fronta Čechů a Slováků, zejména komunisté, jež se dostali k moci a politická orientace hned ukázala zlé úmysly. Nyní ODS, která je podezřelá z tolika podvodů a špatností a zrušuje tuto stranu snad někdo? Ne, protože špatní jsou vybraní jednotlivci a ne strana jako celek. Navrhnu se tedy postihy pro jednotlivé členy strany, ale nikdo nepodá návrh na celkové rozpuštění. Kdybychom zrušili strany kvůli podvrhům členů politických stran, nezůstane ani jedna. Další věc, proč neperzekuovat voliče? Vandas šel do voleb s další stranou. Akorát přidal dvě "S" a logo ponechal stejné. Kdyby bylo další volby a DS by kandidovala, tak už jen z trucu a z toho, jak pronikli na politickou scénu, jim ten hlas dám. Konečně je zde někdo, kdo se nebojí dát svůj názor upřímně a nahlas najevo. Komunisté, kdyby se snažili znovu zavádět zdobení oken, vracení domů, chození na první máj a začali tuhle lidovou tvořivost znovu propagovat, neudrželi by se ani minutu. Většinou ti staří, kteří tu dobu zažili. Raději si řeknou, že budou zticha, šak v hlavách to mít můžeme a až ty dráčky vystrčíme tak, že se budeme moc stabilně zachytit, zavedeme náš režim. Dále třeba když nahlédneme do náboženství, různých sekt, jak tomu máme porozumět. Oni si stanovují direktivy podle sebe, jež jsou v rozporu, a zákon je chrání. No není to zajímavé. Oni totiž na rozdíl od DS nechcou změnit systém. A tady v jednom nesympatizují s DS. Jesliže znáte Ozzyho Osbourne, rozhodně víte, že řekl *nechci změnit svět a tudíž nechci, aby svět změnil mě*. DS chce změnit systém ve státě, ale nechce, aby systém změnil ji. Nerovnováha nefunguje. A když, tak špatně. DS bude muset svolit ze svých názorů tak, aby nynější systém nemusel zavádět nová pravidla. DS však takhle slevit nechce a tudíž ani systém neustoupí. Čili v tomto vidím neúspěch pro DS do budoucna. Politika ji buď nechá na té úrovni, kde je teď – téměř neškodná. Vystrčí-li růžky, bude rozpuštěna. Nebude-li chtít změnit svůj úhlavní názor, nedostane se do politiky. A kdyby náhodou dostala, bude zakázána. Jen ať DS ukáže, co umí. Konečně někdo bude za odpor proti komunistům, který se opravdu citelně projeví. Pořád se hlásalo o napadení demokracie, ale

když chce někdo udělat něco užitečného, je to špatně, poněvadž se to shoduje s minulostí. Zkrátka NSS se stal pouze vládní pravou rukou a to neměl. Slova, myšlenky se staly skutečností a někteří vzhledem k předešlým událostem se zachovali unáhleně, bojácně a panovačně. Tato sobeckost jim však není nic platná. DS se nevzdá jen tak lehce. Vláda bude muset vymyslet něco radikálnějšího, jestliže tomu chce zabránit. DS chce životní zázemí pro sociálně slabší rodiny, práci pro dělníky, nezaměstnané a další lidi. Toto je protiprávní jednání? Spíše se zaměřte na cikány, co rozkrádají majetek, podílejí se na distribuci drog a na ekonomických zlodějnách. Pořád si stěžují, že mají málo. Moc děcek a málo peněz. To je svádí k vykrádáním hrobů, prostituci, narkomanii apod. Samozřejmě se nejdená o všechny tyto skupiny ale o značnou většinu. Program DS není nic zákazuhodného. Já jsem za.